

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 288/2020-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 16/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 16/2008 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 16/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Nové Mesto nad Váhom p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, Malacká cesta 2B, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 288/2020-11 zo 17. júna 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 16/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 5 C 16/2008 si sťažovateľ uplatnil nárok na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 596,96 € proti žalovaným [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaní“). Okresný súd v napadnutom konaní rozsudkom č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011 zaviazal žalovaných písomne sa ospravedlniť sťažovateľovi za šírenie nepravdivých informácií o jeho osobe a v rámci tejto povinnosti zaslať sťažovateľovi a obci doporučený list, vo zvyšku žalobu zamietol. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľa a žalovaných rozsudkom sp. zn. 17 Co 57/2012 z 23. mája 2012 rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011 potvrdil ako vecne správny. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie žalovaných uznesením sp. zn. 3 Cdo 268/2012 zo 17. októbra 2012 odmietol. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 579/2016-82 z 2. marca 2017 vyslovil porušenie základného práva žalovaných na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s právom slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 10 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 17 Co 57/2012 z 23. mája 2012, ktorý zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie. V čase podania ústavnej sťažnosti vo veci koná opätovne okresný súd.

2.1 Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietol to, že napadnuté konanie okresného súdu nie je dosiaľ skončené, pričom po vrátení veci krajským súdom okresnému súdu, tento vo veci koná už 19 rokov, *„a to všetko vinou ad hoc úkonov, nesústreďeného a neefektívneho konania, nekonania s urýchlením, porušenia zásady rýchlosti súdneho konania postupmi a nezákonným rozhodnutím Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom dňa 19.12.2011 č.k. 5C/16/20Q8-551 (príloha č. 4) ako aj Krajského súdu v Trenčíne č.k, 17Co 57/2012 zo dňa 23.05.2012, následne aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Cdo 268/2012.“*. Sťažovateľ k postupu okresného súdu v napadnutom konaní poukazuje na to, že *„Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti... nekoná efektívne, sústredene, nekoná v súlade s ustanovením § 6 O. s. p, § 100 O. s. p, § 114 ods. 1 O. s. p, nerešpektuje dôsledne čl. 17 Civilného sporového poriadku... ktorý súdom prikazuje, aby v konaní postupovali tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným prieťahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného*

zaťažovania strán sporu a iných osôb, čo má a malo za následok, že ochrana práv sťažovateľa v dôsledku neefektívneho konania, hrubej nečinnosti zo strany porušovateľa nedosiahla požadovanej kvality a rýchlosti rozhodnutia vo veci samej v súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Ergo ochrana práv sťažovateľa v konaní na ochranu osobnosti vinou porušovateľa nie je rýchla a účinná. Stav právnej neistoty sťažovateľa o výsledok konania na ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy stále trvá, čo nie je nesúladne s konštantnou judikatúrou ESĽP.“. V rámci svojho vyjadrenia poukázal aj na to, že „Vec je... po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, nezložitá.“, a taktiež na to, že «... sa na nezákonných a nespravodlivých rozhodnutiach vnútroštátnych súdov nepodielal. Od počiatku mal záujem na urýchlennom prejednaní veci a jej spravodlivom rozhodnutí v „primeranej lehote“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.». Zvýraznil, že „Postupom a vinou porušovateľa došlo a stále dochádza k závažnému porušovaniu ústavných práv sťažovateľa.“.

3. Sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod č.k. 5C/16/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č.k. 5C/16/2008 konal a rozhodol bez zbytočných prieťahov

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 19.000,- eur, ktoré je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný vyplatiť mu do 2 mesiacov od právoplatnosti nález.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 364,62 eur, ktoré je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emilie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nález.“

II.

Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľa

4. Ústavný súd listom z 3. júna 2020 vyzval predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti.

4.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 316/20 z 27. júla 2020 k veci uviedla:

„Predmetný spor, v ktorom sa sťažovateľ domáha ochrany osobnosti, začal dňa 06.03.2001 na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, ktorý bol k 31.12.2004 zrušený a výkon súdnictva z tohto súdu prešiel na Okresný súd Trenčín, ktorý vec vybavoval od 01.01.2005 do 31.12.2007. Od 01.01.2008 bol opätovne zriadený Okresný súd Nové Mesto nad Váhom a naň prešiel výkon súdnictva vo všetkých nerozhodnutých veciach, v ktorých bol miestne príslušný. Od tejto doby aj predmetnú vec opätovne vybavuje Okresný súd Nové Mesto nad Váhom.

Počas tohto súdneho konania došlo k opakovanej zmene zákonného sudcu, a to jednak v dôsledku opakovanej zmeny súdu, ale aj v dôsledku odchodu dvoch zákonných sudcov do dôchodku. Predmetná vec bola po vykonaní rozsiahleho dokazovania (výsluch veľkého počtu svedkov, znalecké dokazovania, aj kontrolné, množstvo listinných dôkazov a videozáznam) meritórne rozhodnutá dňa 29.12.2011 rozsudkom č.k. 5C/16/2008-551. O odvolaní proti rozsudku rozhodol Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 23.05.2012 č.k. 17CO/57/2012- 823. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 17.10.2012 č.k. 3Cdo/268/2012 dovolanie žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.05.2012 odmietol. Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dovolacím súdom viac ako rok po rozhodnutí, teda 04.11.2013. Na základe ústavnej sťažnosti podanej žalovanými Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 02.03.2017 sp.zn. II. ÚS 579/2016-82 rozhodol o tom, že rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17Co/57/2012 boli porušené základné práva žalovaných na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd v spojení s právom slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy SR a právo podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tento rozsudok zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Následne Krajský súd v Trenčíne

uznesením zo dňa 14.03.2018 č.k. 17Co/292/2017- 970 zrušil rozsudok tunajšieho súdu zo dňa 19. decembra 2011, č.k. 5C/16/2008-551 a spis dňa 03.04.2018 vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 07.05.2018. Následne bola v dôsledku odchodu zákonnej sudkyne do dôchodku vec pridelená novovymenovanej sudkyňi, ktorá prevzala veľký počet nevybavených vecí rôznych agend - občianskoprávne, pracovné, starostlivosti súdu o maloleté deti (asi 250) a niekoľko stoviek nevybavených exekučných vecí. Po naštudovaní predmetnej veci (v čase pridelenia mal spis viac ako 1000 listov) nariadila pojednávanie na 19.02.2020. Na pojednávanie sa žalobca, teda sťažovateľ [REDAKOVANÉ], nedostavil, pojednávanie bolo odročené na 15.04.2020. Toto pojednávanie bolo zrušené z dôvodu vládou vyhláseného núdzového stavu a opatrení prijatých Úradom verejného zdravotníctva v súvislosti so zamedzením šírenia prenosného ochorenia COVID-19, ako aj nariadených krízovým štábom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky pre všetky súdy v období od 23.03.2020 do konca mája 2020. Po skončení krízového stavu sudkyňa nariadila pojednávanie na 24.07.2020, ktoré však muselo byť na žiadosť žalovaných opätovne odročené. Nový termín pojednávania bol stanovený na 02.10.2020. Dnešného dňa došlo podanie zástupcu žalobcu, ktorý ospravedlnil neúčast' a žiadal o zmenu termínu pojednávania.

Vzhľadom na celkovú dobu trvania tohto konania musím konštatovať, že v predmetnom spore došlo k prietahom. Spôsobené boli predovšetkým objektívnymi okolnosťami. Počas trvania konania došlo trikrát k zákonnej zmene súdu, v dôsledku čoho sa opakovane zmenil zákonný sudca a opakovaná zmena sudcu nastala aj v dôsledku ukončenia funkcie sudcu po odchode do dôchodku. Prietahy nielen v tejto veci, ale aj v ďalších veciach vedených na tunajšom súde, však vyplývajú aj z nadmernej zaťažnosti sudcov a súdnych úradníkov spôsobenej nedostatočným personálnym obsadením súdu už od jeho vzniku v roku 2008. Tunajší súd patril a aj v súčasnej dobe patrí medzi najzaťaženejšie súdy, pričom od účinnosti Civilného sporového poriadku, teda od 01.07.2016, je súdom kauzálnie príslušným na prejednávanie všetkých pracovnoprávných sporov v rámci obvodu Krajského súdu v Trenčíne. Jedná sa o náročnú súdnu agendu, na ktorú sa nevzťahujú prísne pravidlá kontradiktórneho konania (pracovnoprávne spory sú zaradené medzi spory s ochranou slabšej strany). Napriek tomu, že súdu pribudla táto

náročná agenda, nebol od začiatku personálne vybavený na zvládnutie tejto agendy. Zataženosť súdu konštatovala aj Súdna rada Slovenskej republiky na svojom zasadnutí dňa 20.12.2016, keď po prerokovaní správy o revízii súdu v uznesení č. 800 odporučila ministerke spravodlivosti vzhľadom na množstvo nevybavených vecí a nápad vecí doplniť stav sudcov na 15 a stav vyšších súdnych úradníkov tiež na 15. V čase opätovného zriadenia súdu k 01.01.2008 mal súd 9 sudcov a 9 vyšších súdnych úradníkov, pričom v priebehu rokov 2013 -2017 skončili výkon funkcie piati sudcovia (traja boli trvalé preložené na Krajský súd v Trenčíne a dvaja požiadali o prerušenie z dôvodu odchodu do dôchodku). Ich veci boli prerozdelené medzi ostatných sudcov a v tomto období boli prerozdelené aj veci ďalšieho sudcu, ktorý bol takmer rok práceneschopný. V uvedenom období bolo v súdnych oddeleniach sudcov vybavujúcich občianskoprávnu agendu okolo 700 nevybavených vecí. Na viac v roku 2017 tri vyššie súdne úradníčky (v tom čase z 9) v priebehu jedného mesiaca odišli na materskú dovolenku. Až od mája 2018 má súd 13 sudcov a 10 vyšších súdnych úradníkov. K prerozdeľovaniu vecí došlo aj v roku 2019 v dôsledku dlhodobej viac ako 10- mesačnej práceneschopnosti ďalšieho sudcu. Ani súčasný personálny stav na tunajšom súde však vzhľadom na množstvo nevybavených vecí nie je postačujúci, a preto Súdna rada SR pri prejednávaní návrhu rozpočtu súdnictva na rok 2020 - 2022 v uznesení č. 129/2019 prijatom na zasadnutí dňa 24.06.2019 navrhla zabezpečenie zvýšenia doposiaľ určeného počtu miest sudcov na 10 okresných súdoch, vrátane Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom. Mojim opakovaným žiadosťiam o určenie nielen sudcovských, ale aj ďalších zamestnaneckých miest, najmä súdnych úradníkov, zatiaľ nebolo vyhovené. Som si vedomá toho, že žiadneho účastníka, stranu sporu a teda ani sťažovateľa nemusia zaujímať dôvody, pre ktoré súd nielen v tejto veci nekonal plynulo a bez prieťahov. Považovala som však za veľmi potrebné oboznámiť so situáciou na tunajšom súde, pretože mi je skutočne veľmi ľúto, že sudcovia, súdni úradníci a ostatní zamestnanci nemajú vytvorené také podmienky, aby boli schopní zabezpečiť vykonávanie všetkých procesných úkonov a rozhodovanie v jednotlivých veciach v kratších lehotách, resp. bezodkladne lak, ako by to zodpovedalo každému súdnemu konaniu a predovšetkým záujmom účastníkov, strán sporu, o čo možno najrýchlejšie rozhodnutie vo veci.

Dĺžku tohto súdneho konania však ovplyvnila aj faktická zložitosť vecí vyžadujúca si vykonanie rozsiahleho dokazovania (výsluch veľkého počtu svedkov, znalecké,

aj kontrolné znalecké dokazovanie, listinné dôkazy a pod.), ale aj správanie strán sporu. Sťažovateľ viac ako 6 rokov po začatí konania navrhol zmenu žalobného návrhu, o ktorej súd rozhodol uznesením zo dňa 15.04.2009. Súd rozhodoval aj o námietke zaujatosti znalca a v dôsledku odvolania proti tomuto procesnému rozhodnutiu bol spis predložený odvolaciemu súdu. Nadriadenému súdu bol predložený aj na rozhodnutie o opakovaných námietkach zaujatosti sudcov, ako aj na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu a tiež aj proti uzneseniam, ktorými bola opakovane uložená žalovaným poriadková pokuta za prietáhy spôsobené v spore. Obe strany sporu (najmä žalovaní) opakovane ospravedlňovali svoju neúčast' na pojednávaní a žiadali o jeho odročenie. Vo veci bolo na súde prvého stupňa nariadených 16 pojednávaní, z toho bolo 8 odročených z dôvodu neúčasti žalovaných, 2 pojednávanie súd odročil z dôvodu ospravedlnenia neúčasti žalovaných, resp. ich zástupcu, 3 pojednávania boli odročené z dôvodu návrhov na doplnenie dokazovania podaných žalobcom, resp. jeho zástupcom.“

5. Ústavný súd zaslal právnej zástupkyňi sťažovateľa vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 316/20 z 27. júla 2020 na vedomie s možnosťou vyjadriť sa. Právna zástupkyňa v podanom vyjadrení z 5. októbra 2020 zhrnula: „... sťažovateľ sa v celom rozsahu pridrižiava ním podanej ústavnej sťažnosti, ktorej s poukazom na rozhodovaciú prax ESLP žiada v celom rozsahu vyhovieť, keďže stav jeho právnej neistoty, beznádeje, bezmocnosti, utrpenia sále trvá extrémne dlho, je obeťou porušenia Dohovoru. Sťažovateľ stratil dôveru k porušovateľovi. Porušovateľ dňa 25.09. zrušil pojednávanie vytýčené na deň 2.10.2020 z dôvodu, že nedisponuje so spisom. Ergo vec je stále v nerozhodnutom stave vinou porušovateľa, ktorý na ostatnom pojednávaní nezabezpečil riadne účasť žalovaných manželov [REDACTED] – vada predvolania + vada predvolania ich advokáta - vid'. obsah spisu, ergo zmaril riadne prejednanie a rozhodnutie súdu v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 48 ods. 2 Ústavy, čl. 38 ods. 2 Listiny.“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejedaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom

práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97 a I. ÚS 10/98). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

13. Ústavný súd teda akcentuje, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“ (III. ÚS 127/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietáhov vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku.

14.1 Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, keď sa bude konať nové pojednávanie.

14.2 Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

15. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

16. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

17. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). Teda záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno formulovať vždy s ohľadom na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o prieťahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú prieťahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla

nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07]. Naostatok aj ESLP vo svojich rozhodnutiach (rozsudok ESLP vo veci H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, rozsudok ESLP vo veci Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a rozsudok ESLP vo veci Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez prieťahov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

IV.1 Právna a faktická zložitosť veci

18. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (rozsudok ESLP vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [rozsudok ESLP vo veci Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (rozsudok ESLP vo veci Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

18.1 Predmetom konania je žaloba o ochranu osobnosti podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, čo spadá pod bežnú/pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov v občianskom súdnom konaní.

IV.2 Správanie účastníka konania

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci

posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že sa sťažovateľ nepodieľal na vzniknutých prietáhoch. Na druhej strane je potrebné poukázať na bezprecedentnú situáciu, ku ktorej došlo v súvislosti s nedostavovaním sa žalovaných na nariadené pojednávania okresného súdu, a taktiež na nemožnosť zabezpečovania ich prítomnosti represívnymi zákonnými prostriedkami (pokuta a predvedenie). V dôsledku tejto „aktivity“ žalovaných boli odročené pojednávania nariadené na 18. júl 2001, 19. november 2001, 4. marec 2002, 15. november 2006, 14. marec 2007, 31. október 2007. Na nariadené pojednávania okresného súdu 1. júna 2005 a 19. októbra 2005 sa žalovaní taktiež nedostavili, resp. svoju neúčast' ospravedlnili, okresný súd vo veci pojednával aj napriek ich neprítomnosti a vykonal dokazovania výsluchom sťažovateľa a svedkov. Uznesením č. k. 5 C 156/2001-26 zo 4. marca 2002 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 17 Co 41/2003-39 z 30. apríla 2003 a okresný súd svojím uznesením č. k. 5 C 156/2001-120 zo 14. marca 2007 uložil žalovaným poriadkovú pokutu a zároveň aj nariadil ich predvedenie príslušníkmi Policajného zboru a zabezpečoval doručenie predvolaní aj prostredníctvom obce, kde majú žalovaní vedený trvalý pobyt. Žalovaní sa napokon dostavili na pojednávanie okresného súdu až 10. februára 2010. Od tohto času sa žalovaní už zúčastňovali na pojednávaniach okresného súdu v napadnutom konaní. Dĺžka napadnutého konania okresného súdu bola v čase od 6. marca 2001 do 10. februára 2010 determinovaná už spomenutým postupom žalovaných.

IV.3 Postup okresného súdu v napadnutom konaní

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

21. Prehľad vo veci vykonaných úkonov:

- 6. marca 2001 bol okresnému súdu doručený žalobný návrh (pôvodne vedený pod sp. zn. 5 C 156/2001) sťažovateľa na ochranu osobnosti proti žalovaným,

- 26. apríla 2001 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaných k podanej žalobe,

- 9. júla 2001 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie sťažovateľa z pojednávania nariadeného na 18. júl 2001,

- 18. júla 2001 okresný súd vo veci nepojednával z dôvodu neprítomnosti žalovaných na pojednávaní a ospravedlnenia sa sťažovateľa z pojednávania, bol nariadený nový termín pojednávania na 19. november 2001,

- 19. novembra 2001 okresný súd v predmetnej veci nepojednával z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti žalovaných, bol nariadený nový termín pojednávania na 4. marec 2002,

- 4. marca 2002 okresný súd v predmetnej veci nepojednával z dôvodu neprítomnosti žalovaných, uznesením č. k. 5 C 156/2001-26 zo 4. marca 2002 bola uložená poriadková pokuta vo výške 2 000 Sk obidvom žalovaným, zároveň súd rozhodol o predvedení žalovaných na ďalšie pojednávanie, vec bola odročená na neurčito,

- 4. júna 2002 bola okresnému súdu doručená sťažnosť proti uzneseniu č. k. 5 C 156/2001-26 zo 4. marca 2002 o uložení poriadkovej pokuty a vznesená námietka zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu,

- 18. novembra 2002 bola vec predložená krajskému súdu,

- 29. novembra 2002 bol súdny spis vrátený okresnému súdu z dôvodu potreby vyjadrenia sudcu JUDr. Jaroslava Fejéra k obsahu odvolania žalobcov týkajúceho sa jeho konzultácií s nimi,

- 20. februára 2003 bolo zabezpečené písomné vyjadrenie sudcu JUDr. Jaroslava Fejéra,

- 21. februára 2003 bol súdny spis opätovne predložený krajskému súdu,

- 30. apríla 2003 krajský súd uznesením č. k. 17 Co 41/2003-39 z 30. apríla 2003 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 5 C 156/2001-26 zo 4. marca 2002 a rozhodol len o vylúčení sudkyne JUDr. Eleny Zaťkovej z rozhodovania vo veci,

- 17. júna 2003 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,

- 4. júla 2003 okresný súd nariadil termín pojednávania na 10. november 2003,

- 10. novembra 2003 okresný súd pojednával vo veci bez prítomnosti žalovaných, bol vypočutý sťažovateľ,

- 11. novembra 2003 bola okresnému súdu doručená správa Obvodného oddelenia Policajného zboru Stará Turá o predvedení, z ktorej vyplýva, že sa žalovaných neporadilo predviesť,

- 28. apríla 2005 okresný súd oznamuje účastníkom konania predpokladaný termín pojednávania 1. júna 2005,

- 1. júna 2005 okresný súd pojednával vo veci, opätovne bol vypočutý sťažovateľ, pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby vypočutia žalovaných a svedkov,

- 13. septembra 2005 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, súčasťou ktorého bol aj rozsudok okresného súdu č. k. 13 T 175/03-150 z 13. júna 2005 o oslobodení žalovanej v prvom rade spod obžaloby pre trestný čin krivého obvinenia podľa § 174 ods. 1 Trestného zákona účinného v čase skutku,

- 4. októbra 2005 bola okresnému súdu doručená správa z obce Bzince pod Javorinou (ďalej len „obec“) o nemožnosti doručiť predvolanie žalovaných na pojednávanie súdu,

- 19. októbra 2005 okresný súd pojednával vo veci, boli vypočutí viacerí svedkovia, pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu vypočutia žalovaných,

- 12. apríla 2006 bola okresnému súdu doručená námietka zaujatosti žalovaných proti sudkyni JUDr. Elene Šuríkovej,

- 19. apríla 2006 bol nariadený termín pojednávania zrušený,

- 29. mája 2006 bol súdny spis predložený krajskému súdu s námietkou zaujatosti,

- 2. júna 2006 bol súdny spis vrátený okresnému súdu krajským súdom, spis bol predložený bezdôvodne (námietka spočíva v postupe sudcu),

- 25. októbra 2006 okresný súd nariadil termín pojednávania na 15. november 2006,

- 13. novembra 2006 bolo okresnému súdu doručené písomné ospravedlnenie žalovaných z pojednávania nariadeného na 15. november 2006,

- 15. novembra 2006 okresný súd otvoril pojednávanie vo veci, z dôvodu neúčasti žalovaných súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu vypočutia žalovaných, predvolanie bolo doručované aj cez obec s možnosťou ich predvedenia,

- 13. februára 2007 okresný súd nariadil termín pojednávania na 14. marec 2007,

- 2. marca 2007 bola okresnému súdu doručená správa obce o doručení zásielok žalovaným,

- 12. marca 2007 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie žalovaných z nariadeného termínu pojednávania,

- 14. marca 2007 okresný súd otvoril pojednávanie, okresný súd uzneseniami č. k. 5 C 156/2001-119 a č. k. 5 C 156/2001-120 zo 14. marca 2007 rozhodol o uložení poriadkovej pokuty žalovaným vo výške 2 500 Sk, okresnému súdu sa nepodarilo doručiť rozhodnutia o uložení poriadkovej pokuty,

- 31. augusta 2007 okresný súd uznesením č. k. 5 C 156/2001-125 nariadil predvedenie žalovaných a nariadil termín pojednávania na 31. október 2007,

- 31. októbra 2007 okresný súd otvoril pojednávanie vo veci, bola riešená situácia s nepredvedením žalovaných prostredníctvom okresného a krajského riaditeľa Policajného zboru v Trenčíne, žalovaného v druhom rade sa nepodarilo predviesť ani z pracoviska, súd pripustil zmenu žalobného návrhu,

- 15. novembra 2007 bola okresnému súdu doručená zmena žalobného návrhu,

- 15. apríla 2009 okresný súd uznesením č. k. 5 C 16/2008-160 z 15. apríla 2009 pripustil zmenu žalobného petitu,

- 13. januára 2010 okresný súd nariadil termín pojednávania na 10. február 2010,

- 10. februára 2010 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie žalovaných k podanej žalobe a pojednávaniu nariadenému na 10. február 2010,

- 10. februára 2010 okresný súd pojednával vo veci, boli vypočutí žalovaní, okresný súd odročuje pojednávanie na neurčito z dôvodu opätovného vypočutia svedkov, riaditeľa XXXXXXXXXX a vypracovania kontrolného znaleckého posudku,

- 4. mája 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalovaných,

- 20. mája 2010 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalovaných o zaslanie otázok pre znalca,

- 28. mája 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalovaných obsahujúce otázky pre znalca,

- 16. – 18. júna 2010 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa obsahujúce otázky pre znalca,

- 21. júna 2010 okresný súd uznesením č. k. 5 C 16/2008-290 z 21. júna 2010 nariadil kontrolné znalecké skúmanie znalcom [REDACTED] a uložil zložiť preddavok na trovy znaleckého skúmania,

- 15. júla 2010 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaných proti uzneseniu č. k. 5 C 16/2008-290 z 21. júna 2010 v časti týkajúcej sa preddavku na trovy znaleckého skúmania,

- 19. a 21. júla 2010 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu č. k. 5 C 16/2008-290 z 21. júna 2010 v časti týkajúcej sa preddavku na trovy znaleckého skúmania,

- 23. júla 2010 boli okresnému súdu doručené námietky žalovaných proti znaleckému skúmaniu týkajúce sa zaujatosti súdneho znalca MUDr. Jaroslava Ridoška,

- 10. augusta 2010 bol súdny spis predložený krajskému súdu,

- 29. októbra 2010 krajský súd uznesením č. k. 4 Co 310/2010-331 z 29. októbra 2010 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-290 z 21. júna 2010,

- 7. decembra 2010 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,

- 27. apríla 2011 okresný súd uznesením č. k. 5 C 16/2008-370 z 27. apríla 2011 rozhodol o tom, že súdny znalec MUDr. Jaroslav Ridoško nie je vylúčený z vykonania kontrolného znaleckého skúmania,

- 2. mája 2011 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok s vyúčtovaním znalca,

- 9. mája 2011 okresný súd uznesením č. k. 5 C 16/2008-373 z 9. mája 2011 rozhodol o znalečnom,

- 30. mája 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaných proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-370 z 27. apríla 2011,

- 6. júna 2011 predsedníčka okresného súdu upozorňuje zákonnú sudkyňu na prietahy pri vybavovaní vecí a nedostatky týkajúce sa znaleckého skúmania,

- 27. júna 2011 bol súdny spis predložený krajskému súdu,

- 1. júla 2011 krajský súd uznesením č. k. 19 Co 196/2011-417 z 1. júla 2011 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-370 z 27. apríla 2011 o nevyhlúčení súdneho

znalca z konania a uznesenie okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-373 z 9. mája 2011 o znalečnom,

- 20. júla 2011 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,
- 26. júla 2011 okresný súd nariadil termín pojednávania na 19. september 2011,
- 19. septembra 2011 okresný súd pojednával vo veci, sťažovateľ bol ospravedlnený, žalovaní boli prítomní, pojednávanie bolo odročené na 17. október 2011,
  - 17. októbra 2011 okresný súd pojednával vo veci, po vykonaní dokazovania výsluchom účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 28. november 2011,
  - 28. novembra 2011 okresný súd pojednával vo veci, účastníci konania boli prítomní, po vykonaní dokazovania okresný súd uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a odročené na 19. december 2011 na účely vyhlásenia rozsudku,
    - 19. decembra 2011 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011, žalovaným bola uložená povinnosť ospravedlniť sa žalovanému a účastníkom konania bola uložená povinnosť nahradiť štátu trovy konania a zároveň žiadnemu z účastníkov konania súd nepriznal nárok na náhradu trov konania,
    - 27. decembra 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaných proti rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011,
    - 3. januára 2012 bolo okresnému súdu elektronicky doručené odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011,
    - 3. januára 2012 bolo okresnému súdu doručené doplnenie odvolania žalovaných proti rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011,
    - 4. januára 2012 bolo okresnému súdu doručené písomne podané odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011,
    - 14. februára 2012 bol súdny spis predložený krajskému súdu na odvolacie konanie (do toho času boli účastníci zaviazaní zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie a bolo zaobstarané vyjadrenie účastníkov konania k odvolaniam),
      - 23. mája 2012 krajský súd rozsudkom č. k. 17 Co 57/2012-823 z 23. mája 2012 (právoplatný 21. júna 2012) potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011 a zároveň rozhodol o tom, že žiadny z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania,
      - 2. júla 2012 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,

- 2. júla 2012 bolo okresnému súdu doručené dovolanie žalovaných proti rozsudku krajského súdu č. k. 17 Co 57/2012-823 z 23. mája 2012,
- 14. septembra 2012 súdny spis predložený najvyššiemu súdu,
- 17. októbra 2012 najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 268/2012-875 zo 17. októbra 2012 odmietol žalovanými podané dovolanie (právoplatné 3. decembra 2013),
- 4. novembra 2013 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,
- 15. januára 2014 bola ústavnému súdu doručená ústavná sťažnosť žalovaných,
- 2. marca 2017 ústavný súd rozhodol vo veci nálezom č. k. II. ÚS 579/2016-82 z 2. marca 2017 (právoplatný 14. júna 2017),
- 7. novembra 2017 krajský súd doručuje nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 579/2016-82 z 2. marca 2017 sťažovateľovi,
- 14. marca 2018 krajský súd rozsudkom č. k. 17 Co 292/2017-970 zo 14. marca 2018 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011 (právoplatný 7. mája 2018),
- 3. apríla 2018 bol súdny spis vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 29. januára 2020 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 19. február 2020,
- 19. februára 2020 okresný súd otvoril pojednávanie vo veci, strany boli neprítomné okrem právneho zástupcu žalovaných, okresný súd zisťuje nedodržanie zákonnej lehoty na prípravu pojednávania,
  - pojednávanie bolo odročené na 15. apríl 2020,
  - predsedníčka okresného súdu opatrením sp. zn. Spr 226/2020 z 5. mája 2020 upravila chod okresného súdu v čase protipandemických opatrení,
  - 5. júna 2020 okresný súd nariadil termín pojednávania na 24. júl 2020, žalovaní žiadajú zrušiť termín pojednávania, okresný súd nevyhovuje,
  - 24. júla 2020 okresný súd pojednával vo veci v neprítomnosti žalovaných, bol vypočutý sťažovateľ, žalobný návrh bol vzatý v časti týkajúcej sa zaplata peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy späť, pojednávanie bolo odročené na 2. október 2020.

22. Zhodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že jeho dĺžka bola v čase od 6. marca 2001 do 10. februára 2010 determinovaná

bezprecedentnými obštrukciami žalovaných, ktoré sa podpísali na nemožnosti rozhodnúť vo veci v skoršom období. Okrem tejto skutočnosti ústavný súd nezaznamenal v postupe okresného súdu v čase do vyhlásenia rozsudku č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011 relevantné obdobia nečinnosti alebo neefektívnej činnosti.

22.1 Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 579/2016-82 z 2. marca 2017 (právoplatný 14. júna 2017) rozhodol o zrušení rozsudku krajského súdu č. k. 17 Co 57/2012-823 z 23. mája 2012 (právoplatný 21. júna 2012), ktorým krajský súd ako súd odvolací potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 268/2012-875 zo 17. októbra 2012 (právoplatné 3. decembra 2013), ktorým najvyšší súd odmietol žalovanými podané dovolanie, rozhodol ústavný súd tak, že ústavnej sťažnosti v tejto jej časti nevyhovelo. V dôsledku nálezu ústavného súdu krajský súd rozsudkom č. k. 17 Co 292/2017-970 zo 14. marca 2018 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011 (právoplatný 7. mája 2018) a vec postúpil okresnému súdu na nové konanie. Predmetná vec bola opätovne predložená okresnému súdu na konanie 3. apríla 2018. Ústavný súd zistil, že je neprehliadnuteľné obdobie nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní po opätovnom vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie v čase od 3. apríla 2018 do 29. januára 2020, keď začal okresný súd v napadnutom konaní opätovne konať tak, že nariadil termín pojednávania vo veci na 19. február 2020. Od tohto času okresný súd v napadnutom konaní postupuje priebežne. Zhodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní v čase po vrátení veci na ďalšie konanie 3. apríla 2018 teda ústavný súd konštatuje už uvedenú dobu nečinnosti v čase od 3. apríla 2018 do 29. januára 2020, a to v trvaní 1 roka a 10 mesiacov, ktorá je vzhľadom na okolnosti konania (konanie po zrušení veci ústavným súdom a následne odvolacím súdom) neprimerane dlhá, presahujúca do zbytočných prietahov.

23. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky

na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (II. ÚS 37/02, III. ÚS 17/03, III. ÚS 234/04, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

23.1 Ústavný súd, vychádzajúc z petitu podanej ústavnej sťažnosti, konštatuje, že sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený právnu zástupkyňou, nenamietal postup a v jeho rámci rozsudok krajského súdu č. k. 17 Co 57/2012-823 z 23. mája 2012 (právoplatný 21. júna 2012), ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011, a ani postup a v jeho rámci uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 268/2012-875 zo 17. októbra 2012 (právoplatné 3. decembra 2013), ktorým najvyšší súd odmietol žalovanými podané dovolanie. V dôsledku uvedeného ústavný súd postup najvyššieho súdu a krajského súdu ani v čase pred nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 579/2016-82 z 2. marca 2017 (právoplatný 14. júna 2017) a ani v čase po ňom neposudzoval. Vzhľadom na uvedené platí, že postup okresného súdu predchádzajúci potvrdeniu jeho rozhodnutia už prvou nadriadenou inštanciou, teda krajským súdom, nie je kontaminovaný vyvolaním aktuálne pretrvávajúceho stavu právnej neistoty sťažovateľa pričítateľnému okresnému súdu v priamej príčinnej súvislosti (chybu v rozhodovaní alebo konaní mal odstrániť už odvolací súd, prípadne dovolací súd, nie až ústavný súd, čo viedlo k predĺženiu konania až do súčasného obdobia). Takto (vyvolanie pretrvávania právnej neistoty sťažovateľa) je možné posudzovať až obdobie po vrátení veci okresnému súdu krajským súdom, ktorým začalo aktuálne štádium konania. Uvedené posúdenie je pre ústavný súd vzhľadom na sťažovateľom označenú osobu porušovateľa práva nevyhnutné, aj keď je výsledný stav vyvolaný novým konaním v už skôr právoplatne skončenej veci nežiaduci (rovnako ako vo všetkých veciach zrušených v dovolacom konaní alebo konaní o ústavnej sťažnosti).

24. V konfrontácii s námietkami porušovateľa o nedostatku sudcov na okresnom súde ústavný súd konštatuje, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným

priet'ahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 55/02, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, III. ÚS 399/2011, IV. ÚS 44/2020, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 313/2020). Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, rovnako tak aj Ústavný súd Českej republiky – IV. ÚS 392/2005, IV. ÚS 358/1998).

24.1 Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (rozsudok EŠLP vo veci Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64), pričom nerešpektovanie požiadavky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (resp. požiadavky na konanie bez zbytočných priet'ahov) sa môže negatívnym spôsobom prejaviť na dôveryhodnosti justície ako takej (rozsudok EŠLP vo veci Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994, bod 61). Je teda úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129).

V.

Záver

V.1 K bodu 1 výroku nálezu

25. V zmysle § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné

práva a slobody. Ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

25.1 Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia (bod IV odôvodnenia) dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.2 K bodu 2 výroku nálezu

26. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

26.1 Podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže a) prikázať, aby ten kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

26.2 Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd v napadnutom konaní dosiaľ vo veci nerozhodol ani v prvom stupni, prikázal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov.

V.3 K bodu 3 výroku nálezu

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

27.1 Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu

porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

27.2 Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 19 000 € z dôvodu prietahov okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd v napadnutom konaní okresného súdu identifikoval obdobie nečinnosti v čase od 3. apríla 2018 do 29. januára 2020, teda v trvaní 1 roka a 10 mesiacov, vyplývajúce z chronológie a záverov uvedených v bode 22 tohto odôvodnenia. Pri zohľadnení okolností uvedených v bode 22.1 tohto odôvodnenia a svojej judikatúry (IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020) priznal ústavný súd v popísanej situácii sťažovateľovi sumu 1 000 €, ktorú považoval vzhľadom na okolnosti prípadu za primeranú.

27.3 Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia tak ústavný súd vychádzal aj z judikatúry ESĽP, v zmysle ktorej by výška priznaného finančného zadosťučinenia na vnútroštátnej úrovni mala byť v rozumnom pomere k sume, ktorú by v podobných prípadoch sťažovateľovi priznal ESĽP (rozsudky ESĽP vo veci Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97 oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

V.4 K bodu 4 výroku nálezu

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

28.1 Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a za písomné podanie ústavnej sťažnosti

ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 1 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 šestina z výpočtového základu zo sumy 1 062 €, čo činí za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 177 € a režijný paušál je v sume 10,62 €, v celkovej súhrnnej sume 375,24 €.

V.5 K bodu 5 výroku nálezu

29. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti požadoval zaplatenie finančného zadost'učinenia vo výške 19 000 € vo vzťahu k okresnému súdu. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu finančného zadost'učinenia vo výške 1 000 €, návrhu v ostávajúcej časti nevyhovel.

30. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu